

Guidelines

Suunised 04/2021 toimimisjuhendite kui andmeedastusvahendite kohta

Version 2.0

Vastu võetud 22. veebruaril 2022

Versioonid

Versioon 2.0	22. veebruar 2022	Suuniste vastuvõtmine pärast avalikku konsultatsiooni
Versioon 1.0	7. juuli 2021	Suuniste vastuvõtmine avalikuks konsultatsiooniks

KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE

Isikuandmete kaitse üldmääruse artiklis 46 on sätestatud, et vastutavad töötajad / volitatud töötajad peavad kehtestama asjakohased kaitsemeetmed isikuandmete edastamiseks kolmandatele riikidele või rahvusvahelistele organisatsioonidele. Sellega seoses on asjakohaseid kaitsemeetmeid, mida organisatsioonid võivad kasutada artikli 46 alusel andmete edastamisel kolmandatele riikidele, isikuandmete kaitse üldmäärusega mitmekesistatud, lisades nende hulka toimimisjuhendi kui uue andmeedastusmehhanismi (artikli 40 lõige 3 ja artikli 46 lõike 2 punkt e). Seega, nagu on ette nähtud artikli 40 lõikega 3, võivad pädeva järelevalveasutuse heaks kiidetud ja komisjoni poolt terves liidus kehtivaks tunnustatud toimimisjuhendit järgida ja kasutada kolmandate riikide vastutavad töötajad ja volitatud töötajad, kelle suhtes isikuandmete kaitse üldmäärust ei kohaldata, et tagada kolmandatele riikidele edastatud andmete suhtes asjakohased kaitsemeetmed. Toimimisjuhendis sätestatud asjakohaste kaitsemeetmete, sealhulgas artikli 40 lõikega 3 ette nähtud andmesubjektide õigustega seotud kaitsemeetmete kohaldamiseks peavad sellised vastutavad töötajad ja volitatud töötajad võtma lepingu või muu õiguslikult siduva dokumendi alusel endale siduvad ja täitmisele pööratavad kohustused. Käesolevates suunistes loetletakse elemendid, mida sellised kohustused peaksid hõlmama.

Märkida tuleb ka seda, et kolmanda riigi andmeimportija järgitavale andmete edastamiseks mõeldud toimimisjuhendile võivad tugineda ka vastutavad töötajad / volitatud töötajad, kelle suhtes kohaldatakse isikuandmete kaitse üldmäärust (st andmeeksportijad), et täita oma kohustusi andmete edastamisel kolmandatele riikidele kooskõlas isikuandmete kaitse üldmäärusega, ilma et nad ise asjaomast toimimisjuhendit järgiksid.

Selleks et tagada asjakohased kaitsemeetmed artikli 46 tähenduses, tuleks andmete edastamiseks mõeldud toimimisjuhendis käsitleda isikuandmete kaitse üldmäärusest vastutavatele töötajatele / volitatud töötajatele tulenevaid olulisi põhimõtteid, õigusi ja kohustusi, ent ka tagatisi, mida kohaldatakse andmete edastamisel (nt andmete edasisaatmisel või kolmandas riigis tekkiva õigusaktide konflikti korral). Võttes arvesse kaitsemeetmeid, mis on ette nähtud isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 46 kohaste olemasolevate andmeedastusvahenditega, ning selleks et tagada kaitse järjekindlus, ent samuti Euroopa Kohtu Schrems II kohtuotsust¹ arvesse võttes esitatakse suunistes kontrollnimekiri elementidest, mida andmete edastamiseks mõeldud toimimisjuhend peab hõlmama.

Toimimisjuhend võidakse koostada üksnes selleks, et täpsustada isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamist vastavalt selle määruse artikli 40 lõikele 2, või ka toimimisjuhendina, mis on mõeldud andmete edastamiseks, kooskõlas määruse artikli 40 lõikega 3. Seetõttu võib sõltuvalt toimimisjuhendi algsest ulatusest ja sisust tekkida vajadus toimimisjuhendit muuta, kui seda soovitakse kasutada andmeedastusvahendina, et see hõlmaks kõiki eespool nimetatud elemente.

Käesolevates suunistes, mis täiendavad andmekaitse nõukogu suuniseid 1/2019 määruse (EL) 2016/679 kohaste toimimisjuhendite ja järelevalvet teostavate asutuste kohta, selgitatakse andmete edastamiseks mõeldud toimimisjuhendi vastuvõtmisega seotud erinevate osalejate rolli ja toimimisjuhendi vastuvõtmise protsessi, kasutades vooskeeme.

---

¹ Kohtuotsus, Euroopa Kohus (suurkoda), 16. juuli 2020, Data Protection Commissioner vs. Facebook Ireland Limited ja Maximilian Schrems.

Sisukord

Versioonid	2
KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE	3
1 SUUNISTE EESMÄRK	6
2 MIDA KUJUTAB ENDAST TOIMIMISJUHEND KUI ANDMEEDASTUSVAHEND?	6
3 MIDA PEAKS SISALDAMA TOIMIMISJUHEND KUI ANDMEEDASTUSVAHEND?	9
4 KES OSALEVAD ANDMEEDASTUSVAHENDINA KASUTATAVA TOIMIMISJUHENDI KOOSTAMISES JA MIS ON NENDE ROLL?	10
4.1 Toimimisjuhendi omanik	10
4.2 Järelevalvet teostav asutus	10
4.3 Järelevalveasutused	11
4.4 Andmekaitsekoogu.....	11
4.5 Komisjon.....	11
5 ANDMETE EDASTAMISEKS MÕELDUD TOIMIMISJUHENDI VASTUVÕTMINE	11
6 MILLISED KAITSEMEETMED TULEB TOIMIMISJUHENDIGA TAGADA?	12
6.1 Siduvate ja täitmisele pööratavate kohustuste võtmine	12
6.2 Kontrollnimekiri elementidest, mida andmete edastamiseks mõeldud toimimisjuhend peab hõlmama.....	15
1. lisa. TOIMIMISJUHENDI VASTUVÕTMINE – VOOSKEEM	18
a) andmete edastamiseks mõeldud riikidevahelise toimimisjuhendi vastuvõtmine.....	18
b) riikidevahelise toimimisjuhendi muutmine selle kasutamiseks andmete edastamiseks mõeldud toimimisjuhendina	18

Euroopa Andmekaitseenõukogu,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määruse (EL) 2016/679 (füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta) (edaspidi „isikuandmete kaitse üldmäärus“) artikli 70 lõike 1 punkti e,

võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) lepingut, eriti selle XI lisa ja protokoll nr 37, mida on muudetud EMP ühiskomitee 6. juuli 2018. aasta otsusega nr 154/2018²,

võttes arvesse oma kodukorra artikleid 12 ja 22,

ON VASTU VÕTNUD JÄRGMISED SUUNISED:

1 SUUNISTE EESMÄRK

1. Käesolevate suuniste eesmärk on täpsustada isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 40 lõike 3 kohaldamist seoses toimimisjuhendite kui asjakohaste kaitsemeetmetega isikuandmete edastamisel kolmandatesse riikidesse isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 46 lõike 2 punkti e alusel. Eesmärk on anda ka praktilisi suuniseid, mis käsitlevad muu hulgas toimimisjuhendi sisu ning toimimisjuhendi vastuvõtmise protsessi ja selles protsessis osalejaid, samuti nõudeid, millele andmete edastamisel kasutatav toimimisjuhend peab vastama, ja tagatise, mis tuleb sellise toimimisjuhendiga ette näha.
2. Suunised peaksid olema selge abivahend kõigile järelevalveasutustele ja andmekaitseenõukogule ning need peaksid aitama Euroopa Komisjonil (edaspidi „komisjon“) hinnata järjekindlalt toimimisjuhendeid ja ühtlustada hindamisprotsessi. Suunised peaksid tagama ka suurema läbipaistvuse, kuna nendega kantakse hoolt selle eest, et toimimisjuhendi omanikud, kes taotleavad andmeedastusvahendina kasutamiseks mõeldud toimimisjuhendi heakskiitmist, on täielikult teadlikud protsessist ning saavad aru toimimisjuhendi koostamisel kohaldatavatest vorminõuetest ja asjakohastest künnistest.
3. Käesolevad suunised täiendavad andmekaitseenõukogu suuniseid 1/2019 määruse (EL) 2016/679 kohaste toimimisjuhendite ja järelevalvet teostavate asutuste kohta, millega on kehtestatud üldine raamistik toimimisjuhendite vastuvõtmiseks (edaspidi „suunised 1/2019“). Seega kehtivad suunistes 1/2019 esitatud kaalutlused – eelkõige need, mis on seotud vastuvõetavuse, esitamise ja heakskiitmise kriteeriumidega – ka andmete edastamiseks mõeldud toimimisjuhendite koostamisel.

2 MIDA KUJUTAB ENDAST TOIMIMISJUHEND KUI ANDMEEDASTUSVAHEND?

4. Isikuandmete kaitse üldmääruse artiklis 46 on sätestatud, et vastutavad töötlejad / volitatud töötlejad peavad kehtestama asjakohased kaitsemeetmed isikuandmete edastamiseks kolmandatele riikidele või rahvusvahelistele organisatsioonidele.

---

² Käesoleva dokumendi viiteid liikmesriikidele tuleks käsitada viidetena EMP liikmesriikidele.

5. Sellega seoses on asjakohaseid kaitsemeetmeid, mida organisatsioonid võivad kasutada artikli 46 alusel andmete edastamisel kolmandatele riikidele, isikuandmete kaitse üldmäärusega mitmekesisstatud, lisades nende hulka toimimisjuhendi kui uue andmeedastusmehhanismi (artikli 40 lõige 3 ja artikli 46 lõike 2 punkt e). Seega, nagu on ette nähtud artikli 40 lõikega 3, võivad pädeva järelevalveasutuse heaks kiidetud ja komisjoni poolt terves liidus kehtivaks tunnistatud toimimisjuhendit järgida ja kasutada ka kolmandate riikide vastutavad töötajad ja volitatud töötajad, kelle suhtes isikuandmete kaitse üldmäärust ei kohaldata, et tagada kolmandatele riikidele edastatud andmete suhtes asjakohased kaitsemeetmed. Toimimisjuhendis sätestatud asjakohaste kaitsemeetmete, sealhulgas artikli 40 lõikega 3 ette nähtud andmesubjektide õigustega seotud kaitsemeetmete kohaldamiseks peavad sellised vastutavad töötajad ja volitatud töötajad võtma lepingu või muu õiguslikult siduva dokumendi alusel endale siduvad ja täitmisele pööratavad kohustused.
6. Toimimisjuhendi võivad koostada vastutavate töötajate ja volitatud töötajate kategooriaid esindavad ühendused ja muud organid (toimimisjuhendi omanikud), nagu on sätestatud artikli 40 lõikes 2. Nagu on märgitud suunistes 1/2019, kuuluvad toimimisjuhendi võimalike omanike mittetäielikku loetellu kutse- ja esindusorganisatsioonid, valdkondlikud organisatsioonid, akadeemilised organisatsioonid ja huvirühmad. Samade suuniste kohaselt võib andmete edastamiseks mõeldud toimimisjuhendi koostada konkreetset sektorit esindav organ (nt pangandus- ja rahandus- või kindlustussektori kutseorganisatsioon/-liit), ent see võidakse koostada ka konkreetsete sektorite jaoks, kus tehakse samade omaduste ja vajadustega ühiseid töötlemistoiminguid (nt personalijuhtide toimimisjuhend, mille on koostanud personalijuhtide kutseorganisatsioon/-liit, või laste andmete töötlemist käsitlev toimimisjuhend). Seega võimaldavad sellised toimimisjuhendid kolmandate riikide vastutavatel töötajatel ja volitatud töötajatel, kes kohaldavad andmete saamisel toimimisjuhendit, pöörata rohkem tähelepanu oma sektori või ühiste töötlemistoimingute konkreetsetele vajadustele. Seetõttu on tegemist paremini kohandatud vahendiga võrreldes artikli 46 alusel kättesaadavate muude andmeedastusmehhanismidega. Edastusvahendina kasutatav toimimisjuhend nimelt võimaldab kolmanda riigi vastutaval töötajal või volitatud töötajal tagada konkreetsele sektorile või töötlemistoimingule eriomased asjakohased kaitsemeetmed andmete korduval edastamisel kolmandale riigile. Peale selle ei pea toimimisjuhendit kasutama üksused kuuluma andmete edastamise raamistikku kehtestamiseks samasse kontserni (mis on eeldus siduvate kontsernisestest eeskirjade puhul).
7. Märkida tuleb ka seda, et kolmanda riigi andmeimportija järgitavale andmete edastamiseks mõeldud toimimisjuhendile võivad tugineda ka vastutavad töötajad / volitatud töötajad, kelle suhtes kohaldatakse isikuandmete kaitse üldmäärust (st andmeeksportijad), et täita oma kohustusi andmete edastamisel kolmandatele riikidele kooskõlas isikuandmete kaitse üldmäärusega, ilma et nad ise asjaomast toimimisjuhendit järgiksid. Seega saab andmete edastamiseks mõeldud toimimisjuhendit kasutada raamistikuna andmete edastamisel toimimisjuhendit mittejärgivalt vastutavalt töötajalt / volitatud töötajalt toimimisjuhendit järgivale kolmanda riigi vastutavale töötajale / volitatud töötajale, kui kohustus täita edastatud andmete töötlemisel toimimisjuhendis kindlaks määratud kohustusi, sealhulgas neid, mis on seotud andmesubjektide õigustega, on sätestatud siduvas dokumendis. See tähendab, et kolmanda riigi andmeimportija peab järgima andmete edastamiseks mõeldud toimimisjuhendit, samal ajal kui andmeeksportijad, kelle suhtes kohaldatakse isikuandmete kaitse üldmäärust, ei pea tingimata seda toimimisjuhendit järgima. Kontsernid, kus edastatakse andmeid üksustelt, kelle suhtes kohaldatakse isikuandmete kaitse üldmäärust, üksustele, mis asuvad väljaspool EMPd, võivad samuti kasutada toimimisjuhendit andmeedastusvahendina, kui väljaspool EMPd asuvad üksused on kohustunud seda järgima ning on võtnud seoses andmete edastamisega siduvad ja täitmisele pööratavad kohustused.

1. näide.³ Äriühingu XYZ peakorter asub Itaalias ning äriühingul on sidusettevõtted Saksamaal, Madalmaades, Hispaanias ja Belgias. Kontserni kasutatavate IT-vahendite haldamiseks kasutab äriühing XYZ kolmandas riigis asutatud, ELi turul esindamata pilveteenuse osutaja teenuseid. IT-vahendite kasutamise raames toimuv andmetöötlus seisneb andmete edastamises äriühingult XYZ ja selle sidusettevõtetelt pilveteenuse osutajale andmete säilitamise eesmärgil. Kuna kolmanda riigi pilveteenuse osutaja järgib teenuse osutamisel artikli 40 lõike 5 alusel heaks kiidetud, andmeedastusvahendina kasutamiseks mõeldud toimimisjuhendit, võib andmete edastamisel äriühingult XYZ ja tema sidusettevõtetelt kasutada raamistikuna seda toimimisjuhendit. Selle näite puhul on asjakohane, et pilveteenuse osutaja kasutab muude andmeedastusvahendite, näiteks siduvate kontsernisest eeskirjade asemel toimimisjuhendit, kuna toimimisjuhendi puhul ei pea andmeimportijana tegutsev vastutav töötaja / volitatud töötaja olema EMP turul esindatud, samal ajal kui siduvate kontsernisest eeskirjade kasutamiseks peab kontsern olema esindatud EMP turul. Toimimisjuhendist on kasu ka mitme andmeedastuse käsitlemisel ühe vahendi abil, võrreldes (täielikult) lepinguliste lahendustega, nagu lepingu tüüptingimused

8. Andmete edastamiseks mõeldud toimimisjuhendit saab kasutada raamistikuna ka andmete edastamisel vastutavalt töötajalt / volitatud töötajalt, kelle suhtes kohaldatakse isikuandmete kaitse üldmäärust, seda toimimisjuhendit järgivale kolmanda riigi vastutavale töötajale / volitatud töötajale, kui – nagu on selgitatud eespool – kohustus täita toimimisjuhendis kindlaks määratud kohustusi (sealhulgas neid, mis on seotud andmesubjektide õigustega, nii nagu need on sõnastatud isikuandmete kaitse üldmääruses) on sätestatud siduvas dokumendis.

2. näide. Ühendus, mis esindab vastutavate töötajate / volitatud töötajate kategooriaid, kes teevad tervishoiusektori jaoks sama liiki teadusuuringuid, millega kaasneb andmete korrapärane edastamine kolmanda riigi vastutavatele töötajatele / volitatud töötajatele, koostab toimimisjuhendi, mis on mõeldud ka kasutamiseks andmeedastusvahendina. Asjaomased vastutavad töötajad / volitatud töötajad EMPs järgivad seda toimimisjuhendit ning seda järgivad ka kolmanda riigi vastutavad töötajad / volitatud töötajad. Seda toimimisjuhendit saab kasutada raamistikuna kolmanda riigi vastutavatele töötajatele / volitatud töötajatele teadusuuringute käigus andmete edastamisel.

9. Kuna asjaomased üksused kohaldavad andmete edastamiseks mõeldud toimimisjuhendeid suure tõenäosusega andmete edastamisel rohkem kui ühest liikmesriigist ning võttes arvesse seda, et isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 40 lõike 9 kohaselt peaksid need toimimisjuhendid kehtima terves liidus, on tegemist suunistes 1/2019 määratletud riikidevaheliste toimimisjuhenditega⁴.

³ Näide ei mõjuta andmekaitseõukogu soovitude 01/2020 (edastusvahendeid täiendavate meetmete kohta) kohaldamist.

⁴ Riikidevaheline toimimisjuhend on toimimisjuhend, mis hõlmab rohkem kui ühes liikmesriigis toimuvaid isikuandmete töötlemise toiminguid. Vt suuniste 1/2019 1. liide – riikliku toimimisjuhendi ja riikidevahelise toimimisjuhendi erinevus.

3 MIDA PEAKS SISALDAMA TOIMIMISJUHEND KUI ANDMEEDASTUSVAHEND?

10. Nagu eespool öeldud, on andmete edastamiseks mõeldud toimimisjuhend üks vahenditest, mida konkreetseid töötlemistoiminguid tegevad organisatsioonid saavad kasutada näiteks konkreetse sektoris või samade omaduste ja vajadustega ühiseid töötlemistoiminguid tehes selleks, et tagada asjakohased kaitsemeetmed isikuandmete edastamisel kolmandale riigile kooskõlas artikliga 46.
11. Artikli 40 lõike 3 sätted, milles on osutatud asjaolule, et andmete edastamiseks mõeldud toimimisjuhendeid võivad järgida ka vastutavad töötlejad / volitatud töötlejad, kelle suhtes isikuandmete kaitse üldmäärust selle artikli 3 alusel ei kohaldata, viitavad sellele, et kõnealused toimimisjuhendid koostatakse osaliselt või tervikuna kolmandate riikide vastutavate töötlejate / volitatud töötlejate jaoks. Seepärast tuleks isikuandmete kaitse üldmääruse kohaselt sätestada andmete edastamiseks mõeldud toimimisjuhendis ka eeskirjad, mida peab täitma kolmanda riigi vastutav töötleja / volitatud töötleja (andmeimportija), et tagada isikuandmete piisav kaitse kooskõlas isikuandmete kaitse üldmääruse V peatükiga, kui andmeid töötleb kolmanda riigi vastutav töötleja / volitatud töötleja (st andmeimportija).
12. Selleks et tagada asjakohased kaitsemeetmed artikli 46 tähenduses, tuleb toimimisjuhendis käsitleda järgmisi elemente:
  - isikuandmete kaitse üldmäärusest vastutavatele töötlejatele / volitatud töötlejatele tulenevad olulised põhimõtted, õigused ja kohustused ning
  - tagatised, mida kohaldatakse andmete edastamisel (nt andmete edasisaatmisel või kolmandas riigis tekkiva õigusaktide konflikti korral).
13. Sellega seoses tuleb märkida, et toimimisjuhend võidakse koostada üksnes selleks, et täpsustada isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamist vastavalt selle määruse artikli 40 lõikele 2, või ka toimimisjuhendina, mis on mõeldud andmete edastamiseks, kooskõlas määruse artikli 40 lõikega 3. Seetõttu võib sõltuvalt toimimisjuhendi algsest ulatusest ja sisust tekkida vajadus toimimisjuhendit muuta, kui seda soovitakse kasutada andmeedastusvahendina, et see hõlmaks kõiki eespool nimetatud elemente.

3. näide. Ühendus ABC, mis koondab ELi tasandil otseturunduse sektoris tegutsevaid organisatsioone, on võtnud vastu toimimisjuhendi, mille eesmärk on täpsustada isikuandmete kaitse üldmääruses sätestatud läbipaistvuspõhimõtte ja seonduvate nõuete kohaldamist isikuandmete töötlemisel asjaomases sektoris. Ühendus soovib kasutada seda toimimisjuhendit raamistikuna andmete edastamisel väljapoole EMPd. Kuna toimimisjuhendis keskendutakse läbipaistvuspõhimõttele, tuleb seda muuta, et juhend hõlmaks ka isikuandmete kaitse määrusest tulenevaid asjakohaseid kaitsemeetmeid, mida nõutakse isikuandmete rahvusvahelisel edastamisel, ning kõiki olulisi põhimõtteid ja peamisi nõudeid (lisaks läbipaistvusele), samuti et see sisaldaks andmete edastamisel kohaldatavaid tagatisi, et toimimisjuhendi saaks andmete edastamiseks mõeldud toimimisjuhendina heaks kiita.

14. Nagu on selgitatud andmekaitse nõukogu suunistes 1/2019, peavad kõik eespool nimetatud elemendid, millega tagatakse asjakohased kaitsemeetmed, olema sätestatud toimimisjuhendis viisil,

mis hõlbustab nende tulemuslikku kohaldamist ja millest on näha, kuidas neid kohaldada konkreetse töötlemistoimingu puhul või konkreetsetes sektoris praktikas⁵.

15. Käesolevate suuniste 6. jaos on esitatud ja lahti seletatud kontrollnimekirja elementidest, mida andmete edastamiseks mõeldud toimimisjuhend peab hõlmama, et seda oleks võimalik käsitada toimimisjuhendina, millega on tagatud asjakohased kaitsemeetmed.

4 KES OSALEVAD ANDMEEDASTUSVAHENDINA KASUTATAVA TOIMIMISJUHENDI KOOSTAMISES JA MIS ON NENDE ROLL?

4.1 Toimimisjuhendi omanik

16. Toimimisjuhendi omanik on üksus, ühendus/liit või muu organ, kes koostab andmete edastamiseks mõeldud toimimisjuhendi või muudab isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamist täpsustavat heakskiidetud toimimisjuhendit, et kasutada seda andmeedastusvahendina, ja esitab selle heakskiitmiseks pädevale järelevalveasutusele⁶.

4.2 Järelevalvet teostav asutus

17. Nii nagu iga toimimisjuhendi puhul, tuleb ka andmete edastamiseks mõeldud toimimisjuhendi jaoks määrata kooskõlas artikliga 41 kindlaks pädeva järelevalveasutuse poolt akrediteeritud järelevalvet teostav asutus. Täpsemalt on selle asutuse roll jälgida, et kolmandate riikide vastutavad töötajad / volitatud töötajad, kes on kohustunud toimimisjuhendit järgima, täidavad toimimisjuhendis sätestatud eeskirju⁷.
18. Võttes arvesse seda, et andmete edastamiseks mõeldud toimimisjuhendid koostatakse ühtlasi või eeskätt kolmandate riikide vastutavate töötajate / volitatud töötajate jaoks, tuleb tagada, et järelevalvet teostavad asutused suudavad teha toimimisjuhendi järgimise üle tõhusat järelevalvet, nagu on sätestatud suunistes 1/2019. Andmete edastamiseks mõeldud toimimisjuhendi raames tegutsev järelevalvet teostav asutus võib asuda kas üksnes EMPs või ka väljaspool EMPd, tingimusel et tema peamine tegevuskoht asub EMPs. Järelevalvet teostava asutuse peamine tegevuskoht on koht, kus asub asjaomase asutuse peakorter, või koht, kus tehakse järelevalvetegevusega seotud lõplikud otsused. Järelevalvet teostava asutuse EMPs asuv üksus peab olema võimeline kontrollima väljaspool EMPd asuvaid üksuseid ning vastutama kõigi otsuste ja kogu tegevuse eest (sh mis tahes rikkumiste eest).
19. EMPs asuv järelevalvet teostav asutus võib lasta täita oma ülesandeid alltöövõtu korras mõnel enda nimel tegutseval, väljaspool EMPd asuval välisel üksusel, tingimusel et sellel üksusel on pädevus ja eksperditeadmised, mida nõutakse toimimisjuhendis ja akrediteerimisnõuetes, ning et EMPs asuv järelevalvet teostav asutus suudab tagada alltöövõtja osutatavate teenuste tulemusliku kontrolli ja säilitab järelevalvetegevusega seotud otsuste tegemise õiguse. Et tagada akrediteerimisnõuete täitmine, koostab järelevalvet teostav asutus oma ülesannete alltöövõtu korras edasi andmisel lepingu või mis tahe muu alltöövõtjale siduva, liidu õiguse kohase dokumendi, nii et kõik edasi antud ülesanded on kooskõlas isikuandmete kaitse üldmääruse nõuetega. Alltöövõtu kasutamine ei too kaasa vastutuse

---

⁵ Vt suuniste 1/2019 jagu 6.

⁶ Lisateavet toimimisjuhendi omanikuga seotud nõuete kohta leiab suuniste 1/2019 jaost 2 (mõiste „toimimisjuhendi omanik“ määratlus) ja jaost 5.3.

⁷ Lisateavet vajaduse kohta määrata toimimisjuhendi jaoks kindlaks järelevalvet teostav asutus leiab suuniste 1/2019 jagudest 11 ja 12.

delegeerimist; järelvalvet teostav asutus jääb igal juhul vastutama pädeva järelvalveasutuse ees toimimisjuhendi järgimise järelvalve eest. Järelvalvet teostav asutus tagab, et kõik alltöövõtjad vastavad selles akrediteerimismõudeid käsitlevas dokumendis sätestatud nõuetele, eelkõige sõltumatuse, huvide konflikti puudumise ja eksperditeadmiste osas. Järelvalvet teostav asutus lisab alltöövõtjaga sõlmitavasse lepingusse eriklausli, et tagada alltöövõtjale järelvalveülesannete täitmise ajal vajaduse korral avalikustavate isikuandmete konfidentsiaalsus, ning kehtestab asjakohased kaitsemeetmed, mida ta kohaldab selliste isikuandmete edastamisel oma alltöövõtjale.

4.3 Järelvalveasutused

20. Vastavalt artikli 40 lõikele 5 on pädeva järelvalveasutuse ülesanne kiita heaks andmete edastamiseks mõeldud toimimisjuhendi kavand või muudatused, mis on tehtud olemasolevasse toimimisjuhendisse, et kasutada seda andmeedastusvahendina, ning akrediteerida toimimisjuhendi jaoks kindlaks määratud järelvalvet teostav asutus, võttes arvesse andmete edastamiseks mõeldud toimimisjuhenditega seotud täiendavaid akrediteerimismõudeid.

4.4 Andmekaitseenõukogu

21. Vastavalt artikli 40 lõikele 7 ja artikli 64 lõike 1 punktile b küsib järelvalveasutus andmekaitseenõukogult arvamust andmete edastamiseks mõeldud toimimisjuhendi või andmeedastusvahendina kasutamise eesmärgil muudetud toimimisjuhendi heakskiitmise otsuse eelnõu kohta⁸.

4.5 Komisjon

22. Nagu on sätestatud artikli 40 lõikes 9, võib komisjon rakendusakti vastuvõtmisega otsustada, et andmete edastamiseks mõeldud toimimisjuhend, mille pädev järelvalveasutus on heaks kiitnud, kehtib terves liidus. Andmete edastamisel saab tugineda vaid nendele toimimisjuhenditele, mis kehtivad terves liidus.

5 ANDMETE EDASTAMISEKS MÕELDUD TOIMIMISJUHENDI VASTUVÕTMINE

23. Artikli 40 lõigetest 5 ja 9 tuleneb, et andmete edastamiseks mõeldud toimimisjuhendi vastuvõtmiseks peab EMPs asuv pädev järelvalveasutus selle kõigepealt heaks kiitma ja seejärel peab komisjon tunnistama selle rakendusaktiga kehtivaks terves liidus.
24. Nagu on märgitud eespool 2. jaos, kuna vastutavad töötajad / volitatud töötajad kasutavad andmete edastamiseks mõeldud toimimisjuhendeid suure tõenäosusega andmete edastamisel rohkem kui ühest liikmesriigist, on tegemist riikidevaheliste toimimisjuhenditega ning nende puhul tuleks rakendada riikidevaheliste toimimisjuhendite heakskiitmise menetlust, sealhulgas küsida andmekaitseenõukogult aramus, nagu on sätestatud suuniste 1/2019 jaos 8 ja 4. liites⁹. Kui ühendus/liit või mõni muu organ kavatses võtta andmete edastamiseks vastu toimimisjuhendi, võivad praktikas tekkida erinevad stsenaariumid.

---

⁸ Vt andmekaitseenõukogu dokument mitteametlike toimimisjuhendeid käsitlevate nõupidamiste väljatöötamise menetluse kohta,

https://edpb.europa.eu/sites/default/files/files/file1/edpb_documentprocedurecodesconductsessions_et.pdf.

⁹ Vt suuniste 1/2019 1. liide – riikliku toimimisjuhendi ja riikidevahelise toimimisjuhendi erinevus.

- Toimimisjuhend kavandatakse ühtaegu nii isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamist täpsustava toimimisjuhendina kui ka toimimisjuhendina, mis on mõeldud kasutamiseks andmeedastusvahendina ka kolmandate riikide vastutavatele töötlejatele / volitatud töötlejatele. Sellise toimimisjuhendi kavandi peab kõigepealt heaks kiitma pädev järelevalveasutus kooskõlas riikidevaheliste toimimisjuhendite puhul kohaldatava menetlusega, mis hõlmab andmekaitseenõukogult arvamuse küsimist, ning seejärel peab komisjon tunnistama toimimisjuhendi kehtivaks terves liidus kooskõlas artikli 40 lõikega 9. Pärast neid samme võivad kolmandate riikide vastutavad töötlejad / volitatud töötlejad võtta kohustuse järgida toimimisjuhendit ning toimimisjuhendit saab kasutada selleks, et tagada isikuandmete edastamisel kolmandatesse riikidesse asjakohased kaitsemeetmed.
  - Toimimisjuhend kavandatakse ja kiidetakse heaks kui isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamist täpsustav toimimisjuhend. Seejärel toimimisjuhendit laiendatakse, et seda saaksid kasutada andmeedastusvahendina ka kolmandate riikide vastutavad töötlejad / volitatud töötlejad. Toimimisjuhendi muudatused, mis on seotud andmete edastamisega, tuleb esitada heakskiitmiseks pädevale järelevalveasutusele, kes järgib riikidevaheliste toimimisjuhendite jaoks kehtestatud menetlust, sealhulgas küsib arvamust andmekaitseenõukogult. Seejärel peab komisjon tunnistama muudetud toimimisjuhendi kehtivaks terves liidus kooskõlas artikli 40 lõikega 9. Pärast seda võivad kolmandate riikide vastutavad töötlejad / volitatud töötlejad võtta kohustuse järgida toimimisjuhendit ning toimimisjuhendit saab kasutada selleks, et tagada isikuandmete edastamisel kolmandatesse riikidesse asjakohased kaitsemeetmed.
25. Suuniste lisas esitatud vooskeemil on välja toodud andmete edastamiseks mõeldud toimimisjuhendi vastuvõtmise etapid, võttes arvesse eespool kirjeldatud võimalikke stsenaariume.

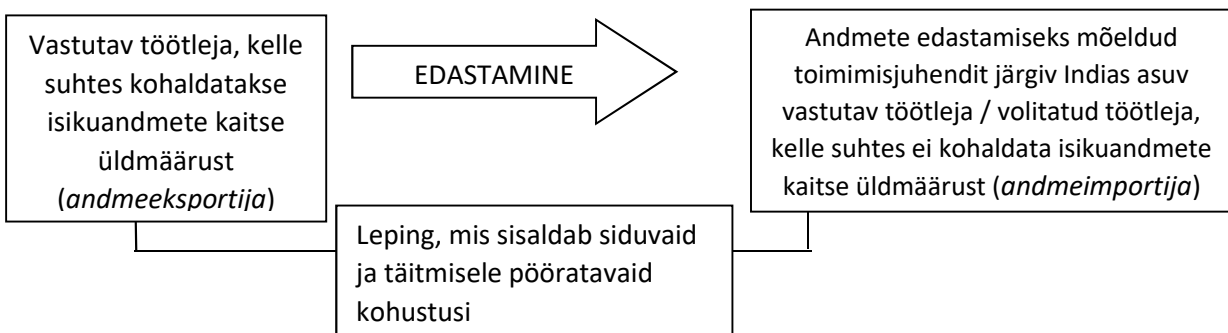
6 MILLISED KAITSEMEETMED TULEB TOIMIMISJUHENDIGA TAGADA?

6.1 Siduvate ja täitmisele pööratavate kohustuste võtmine

26. Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 40 lõikega 3 on ette nähtud, et andmete edastamiseks mõeldud toimimisjuhendit järgivad vastutavad töötlejad ja volitatud töötlejad, kelle suhtes isikuandmete kaitse määrust ei kohaldata, peavad võtma lepingu või muu õiguslikult siduva dokumendi alusel siduvad ja täitmisele pööratavad kohustused toimimisjuhendis ette nähtud asjakohaste kaitsemeetmete, eelkõige andmesubjektide õigustega seotud kaitsemeetmete kohaldamiseks.
27. Nagu on sätestatud isikuandmete kaitse üldmääruses, võib selliste kohustuste võtmiseks kasutada lepingut, mis tundub olevat kõige lihtsam lahendus. Kasutada võib ka muid dokumente, tingimusel et toimimisjuhendit järgiv vastutav töötleja / volitatud töötleja suudab tõestada asjaomase dokumendi siduvust ja täitmisele pööratavust.
28. Igatahes peab see dokument olema siduv ja täitmisele pööratav liidu õiguse alusel ning sellest kinnipidamist peaks olema võimalik nõuda ka andmesubjektidel kui soodustatud kolmandatel isikutel.
29. Toimimisjuhendi kui andmeedastusvahendi rakendajad võivad asuda EMPs või väljaspool EMPd. Erinevus EMPs asuvate ja väljaspool EMPd asuvate toimimisjuhendi rakendajate vahel on see, et esimeste suhtes kohaldatakse vahetult isikuandmete kaitse üldmäärust, teiste suhtes aga mitte (tingimusel et väljaspool EMPd asuv toimimisjuhendi rakendaja ei kuulu määruse artikli 3 lõike 2 kohaldamisalasse).

30. Väljaspool EMPd asuvate toimetisjuhendi rakendajate puhul on vaja hoolt kanda selle eest, et nende võetud kohustusega pidada kinni kindlaksmääratud andmekaitse tasemest on tagatud, et isikuandmete kaitse üldmäärusega ette nähtud andmekaitse tase ei satu ohtu. See on eeltingimus, et neil oleks õigus osaleda toimetisjuhendi kui andmeedastusvahendi rakendamises.
31. Kolmanda riigi vastutav töötaja / volitatud töötaja (st andmeimportija) võib allkirjastada selleks lepingu, näiteks toimetisjuhendi alusel andmeid edastava üksusega (st andmeeksportija). Ta võib kasutada olemasolevat lepingut (nt andmeeksportija ja andmeimportija vaheline teenusleping või leping, mis tuleb sõlmida isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 28 kohaselt volitatud töötajast andmeimportijaga) ning lisada sellesse siduvad ja täitmisele pööratavad kohustused. Teine võimalus on kasutada eraldi lepingut, lisades andmete edastamiseks mõeldud toimetisjuhendile näidislepingu, millele kolmandas riigis asuvad vastutavad töötajad / volitatud töötajad ja kõik andmeeksportijad peavad alla kirjutama.
32. Peaks olema võimalik valida kõige sobivam lahendus sõltuvalt konkreetsest olukorrast.
33. Kui toimetisjuhendit kasutatakse andmete edastamisel ja andmete edasisaatmisel andmete volitatud töötajalt alamtöötajatele, tuleks toimetisjuhendile ja dokumendile, millega võetakse siduvad ja täitmisele pööratavad kohustused, võimaluse korral osutada ka volitatud töötaja ja vastutava töötaja vahelises andmete töötlemise lepingus.

Andmeimportija siduvad ja täitmisele pööratavad kohustused (näide)

34. Üldiselt võttes tuleb lepingus või muus dokumendis sätestada, et vastutav töötaja / volitatud töötaja kohustub täitma andmete edastamiseks mõeldud toimetisjuhendi alusel saadud andmete töötlemisel asjaomases toimetisjuhendis kindlaks määratud eeskirju. Lepingus või muus dokumendis tuleb kindlaks määrata ka mehhanismid, mis võimaldavad pöörata sellised kohustused täitmisele, juhul kui vastutav töötaja / volitatud töötaja paneb toime rikkumise, eelkõige rikub nende andmesubjektide õigusi, kelle andmeid toimetisjuhendi alusel edastatakse.
35. Konkreetsemalt tuleks lepingus või muus dokumendis sätestada järgmine.
- Andmesubjektil, kelle andmeid toimetisjuhendi alusel edastatakse, on soodustatud kolmanda isikuna õigus nõuda toimetisjuhendis sätestatud eeskirjade täitmist.
  - Vastutus, juhul kui väljaspool EMPd asuv toimetisjuhendi rakendaja rikub toimetisjuhendis sätestatud eeskirju. Toimetisjuhend peab sisaldama jurisdiktsiooni klauslit, millega on ette nähtud, et kui väljaspool EMPd asuv toimetisjuhendi rakendaja rikub toimetisjuhendis sätestatud eeskirju, on andmesubjektil võimalik esitada soodustatud kolmanda isiku õigust kasutades asjaomase üksuse vastu hagi, sealhulgas hüvitise saamiseks, EMP järelevalveasutusele ja enda alalises elukohas asuvale EMP kohtule. Väljaspool EMPd asuv

toimimisjuhendi rakendaja peab aktsepteerima sellist andmesubjekti otsust. Samuti on andmesubjektil võimalik esitada seoses andmeimportija poolse toimimisjuhendi järgimisega järelevalveasutusele, andmeeksportija asukoha kohtule või enda alalise elukoha kohtule hagi andmeeksportija vastu. See vastutus ei tohiks mõjutada toimimisjuhendiga ette nähtud järelevalvet teostava asutuse võimalusi võtta vastutavate töötajate / volitatud töötajate suhtes toimimisjuhendi kohaselt parandusmeetmeid. Andmeimportija ja andmeeksportija peaksid nõustuma ka sellega, et andmesubjekti võib isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 80 lõikes 1 sätestatud tingimustel esindada mittetulunduslik asutus, organisatsioon või ühendus.

- Andmeeksportija õigus nõuda soodustatud kolmanda isikuna toimimisjuhendit rakendavalt andmeimportijalt toimimisjuhendis sätestatud eeskirjade täitmist.
- Andmeimportija kohustus teavitada andmeeksportijat ja andmeeksportija järelevalveasutust toimimisjuhendi rikkumisest, mille on toime pannud väljaspool EMPd asuv andmeimportija, kes rakendab sama toimimisjuhendit, ja parandusmeetmetest, mida järelevalvet teostav asutus on selle rikkumise tagajärjel võtnud.

6.2 Kontrollnimekiri elementidest, mida andmete edastamiseks mõeldud toimingisjuhend peab hõlmama

36. Võttes arvesse kaitsemeetmeid, mis on ette nähtud isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 46 kohaste olemasolevate andmeedastusvahenditega (nagu siduvad kontsernisesed eeskirjad), ning selleks et tagada kaitse järjekindlus, arvestades ühtlasi Euroopa Kohtu otsust kohtuasjas Schrems II,¹⁰ leiab andmekaitseõukogu, et selleks et andmete edastamiseks mõeldud toimingisjuhendit oleks võimalik käsitada toimingisjuhendina, millega on tagatud asjakohased kaitsemeetmed, peab see hõlmama järgmisi elemente:

- toimingisjuhendiga hõlmatud andmeedastuse kirjeldus (edastatavate andmete laad, andmesubjektide kategooriad, riigid);
- toimingisjuhendi alusel järgitavate andmekaitsepõhimõtete kirjeldus (läbipaistvus, õiglus ja seaduslikkus, eesmärgi piirang, võimalikult väheste andmete kogumine ja õigsus, andmete piiratud säilitamine, tundlike andmete töötlemine, turvalisus, volitatud töötleja kohustus järgida vastutavalt töötlejalt saadud juhiseid), sealhulgas eeskirjad volitatud töötlejate või alamtöötlejate kasutamise ning andmete edasisaatmise kohta;
- toimingisjuhendi alusel võetavad vastutusega seotud meetmed;
- asjakohase juhtimise sisseseadmine andmekaitseametnike või toimingisjuhendist tulenevate andmekaitsekohustuste täitmise eest vastutavate muude töötajate kaudu;
- toimingisjuhendist tulenevate kohustuste alane sobiv koolitusprogramm;
- andmekaitseaudit (mille teeb sise- või välisaudiitor) või muu sisemehhanism, et kontrollida toimingisjuhendi järgimist sõltumatult järelevalvet teostava asutuse tehtavast järelevalvest (nii nagu mis tahes toimingisjuhendi puhul). Kui andmekaitseauditi eesmärk on tagada toimingisjuhendi järgimine ja tõestada toimingisjuhendi järgimist, siis järelevalvet teostava asutuse tehtava kontrolli eesmärk on teha kindlaks, kas taotleja on kõlblik, et hakata rakendama toimingisjuhendit, kas toimingisjuhendi rakendaja on kõlblik jätkama selle rakendamist ning kas rikkumise korral on vajalik karistus;
- toimingisjuhendi kasutamisega seotud läbipaistvusmeetmed, sealhulgas lihtne juurdepääs, eelkõige silmas pidades soodustatud kolmanda isiku õigusi;
- isikuandmete kaitse üldmääruse artiklites 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21 ja 22 sätestatud õigus tutvuda andmetega, õigus taotleda andmete parandamist, kustutamist või töötlemise piiramist, kohustus teatada isikuandmete parandamisest, kustutamisest või isikuandmete töötlemise piiramisest, õigus esitada vastuväiteid töötlemise suhtes, andmesubjekti õigus sellele, et tema kohta ei võetaks otsust, mis põhineb üksnes automatiseeritud töötlusel, sealhulgas profiilianalüüsil;
- andmesubjekti õigus nõuda soodustatud kolmanda isikuna toimingisjuhendis sätestatud eeskirjade täitmist (ning võimalus esitada pädevale järelevalveasutusele või EMP kohtule kaebus);

---

¹⁰ Kohtuotsus, Euroopa Kohus (suurkoda), 16. juuli 2020, Data Protection Commissioner vs. Facebook Ireland Limited ja Maximilian Schrems.

- järelevalvet teostava asutuse hallatav asjakohane protsess andmekaitse-eeskirjade rikkumisega seotud kaebuste käsitlemiseks, mida võib täiendada toimimisjuhendi rakendaja sisemenetlus kaebuste käsitlemiseks, kui seda peetakse asjakohaseks;
  - kinnitus selle kohta, et kolmanda riigi vastutaval töötlejal / volitatud töötlejal ei ole hetkel, mil ta kohustub toimimisjuhendit järgima, põhjust arvata, et tema riigis isikuandmete töötlemise suhtes kohaldatavad õigusaktid ei võimalda tal täita toimimisjuhendist tulenevaid kohustusi ja võtta vajaduse korral koos andmeeksportijaga lisameetmeid,¹¹ et tagada EMP õiguses nõutaval tasemel kaitse;¹² lisaks nende sammude kirjeldus, mis tuleb astuda (sh EMPs asuva andmeeksportija teavitamine, asjakohaste lisameetmete rakendamine), kui kolmanda riigi vastutav töötleja / volitatud töötleja saab pärast seda, kui ta on kohustunud toimimisjuhendit järgima, teada oma riigi mis tahes õigusaktist, mis ei lase tal täita toimimisjuhendist tulenevaid kohustusi, samuti meetmed, mis võetakse kolmanda riigi valitsuses juurdepääsutaotluse korral;
  - mehhanismid toimimisjuhendisse tehtud muudatustega toimetulekuks;
  - toimimisjuhendi rakendamise loobumise tagajärjed;
  - toimimisjuhendi rakendaja ja järelevalvet teostava asutuse kohustus teha koostööd EMPs asuva järelevalveasutusega;
  - toimimisjuhendi rakendaja kohustus aktsepteerida kuulumist EMPs asuvate järelevalveasutuste ja EMP kohtute jurisdiktsiooni mis tahes menetluses, mille eesmärk on tagada toimimisjuhendi järgimine;
  - andmete edastamiseks mõeldud toimimisjuhendi jaoks järelevalvet teostava asutuse valimise kriteeriumid selle tõestamiseks, et järelevalvet teostaval asutusel on nõutaval tasemel eksperditeadmised, et täita tulemuslikult oma asjaomase toimimisjuhendiga seotud ülesandeid.
37. Igal juhul tuleb märkida, et need elemendid on minimaalsed kaitsemeetmed, mida võib olla vajalik täiendada lisakohustuste ja -meetmetega sõltuvalt toimimisjuhendi alusel toimuvast andmete edastamisest.
38. Andmekaitsekoostöögrupp hindab käesolevate suuniste toimetulekut, võttes arvesse kogemusi, mis on saadud suuniste rakendamisel praktikas, ja annab lisasuuniseid, et selgitada eespool loetletud elementide kohaldamist.

---

¹¹ Andmekaitsekoostöögrupp on avaldanud soovitusi andmeedastusvahendeid täiendavate meetmete kohta, et tagada kinnipidamine ELis tagatud isikuandmete kaitse tasemest. Sellest soovitusel võib abi olla kolmandate riikide hindamisel ja asjakohaste lisameetmete kindlaksmääramisel.

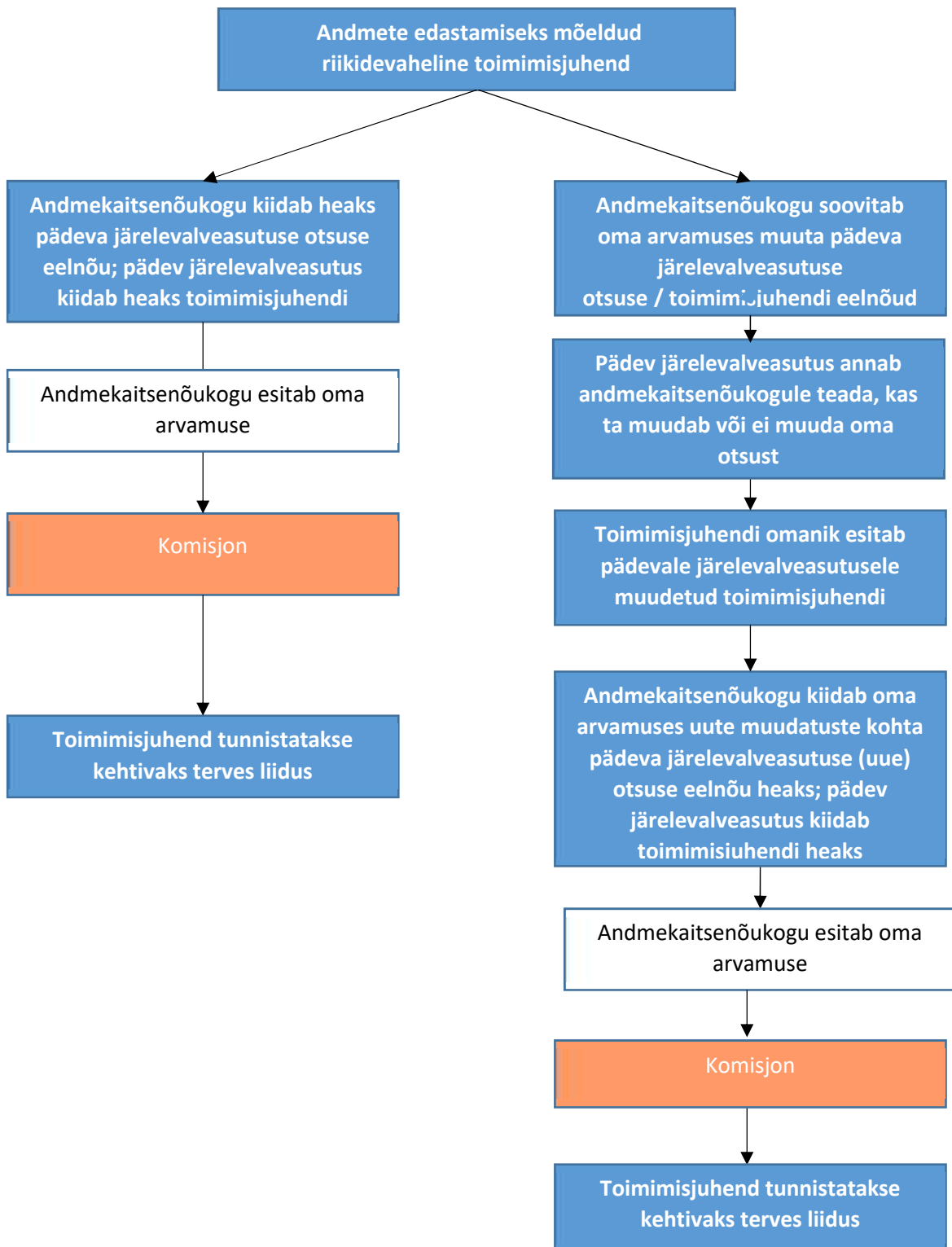
¹² See põhineb arusaamil, et kohalikud seadused ja tavad, mis järgivad põhiõiguste ja -vabaduste olemust ega lähe kaugemale sellest, mis on demokraatlikus ühiskonnas vajalik ja proportsionaalne, et kaitsta mõnd määruse (EL) 2016/679 artikli 23 lõikes 1 loetletud eesmärkidest, ei ole andmete edastamiseks mõeldud toimimisjuhendis sätestatud kaitsemeetmetega vastuolus.

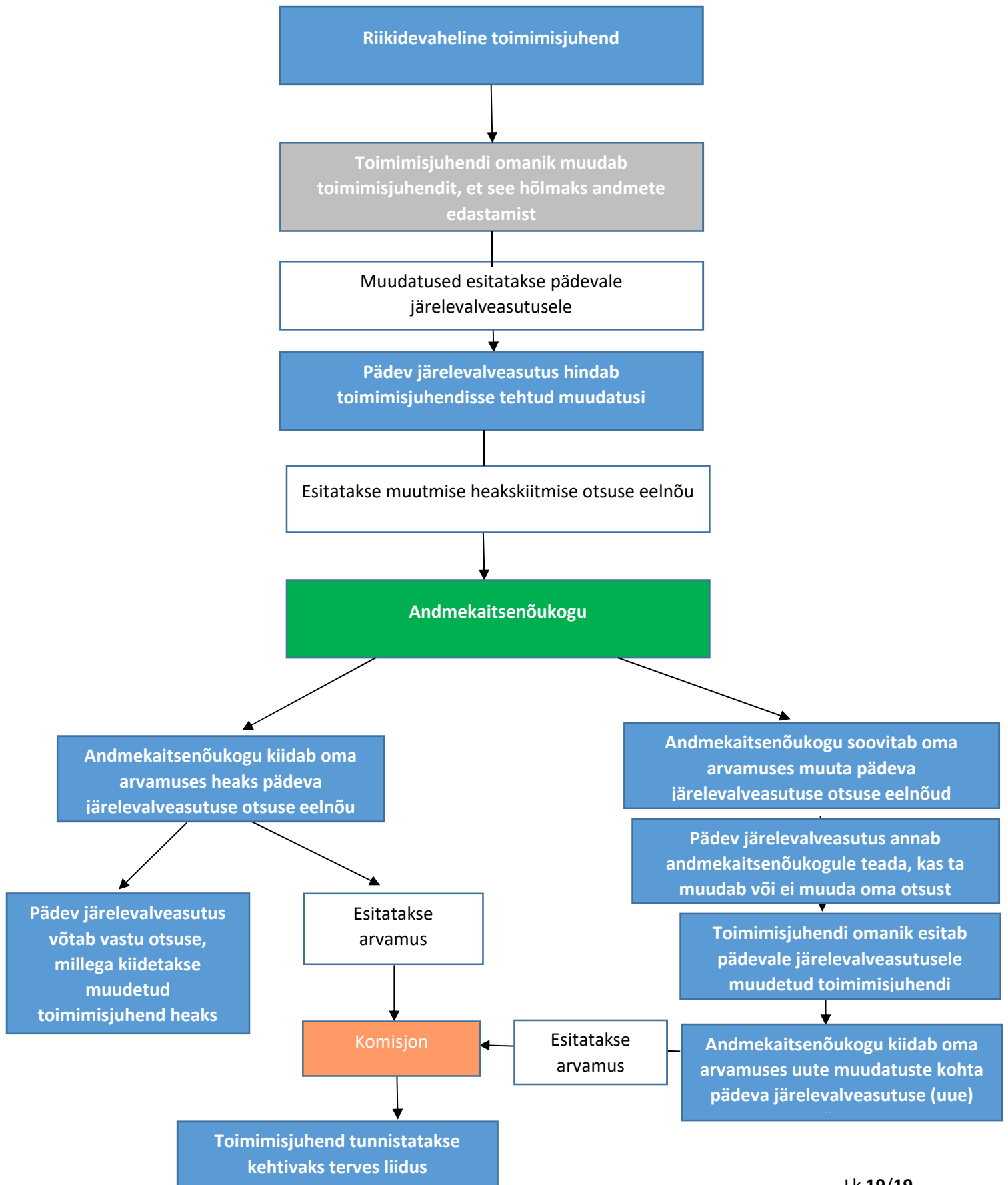

1. LISA. TOIMIMISJUHENDI VASTUVÕTMINE – VOOSKEEM

a) andmete edastamiseks mõeldud riikidevaheline toimimisjuhendi vastuvõtmine

b) riikidevahelise toimimisjuhendi muutmine selle kasutamiseks andmete edastamiseks mõeldud toimimisjuhendina

Vastu võetud pärast avalikku konsultatsiooni